

variš Klemenčič Ivan — odbornik, tovariš Kožuh Mirko — odbornik.

Blagajniško poročilo izkazuje v preteklem letu 2073:05 K dohodkov in 1487:23 K stroškov, torej znaša prebitok 585:82 K. Blagajničarki tov. Luknarjevi se izreka za njeno vestno vodstvo priznanje.

H koncu so bili sprejeti sledeči predlogi:

1.) Tovariš Klemenčič: Učiteljsko društvo naj predlaga okrajnemu šolskemu svetu, da se krajni šolski sveti popolnoma odpravijo. Njihove posle naj prevzame šolsko vodstvo.

2.) Isti tovariš: Ker bi bil nerazdeljen pouk mogoče pripravnejši, zato naj isti tovariši, ki imajo takšen pouk že uveden, na prihodnjem zborovanju o tem poročajo.

3.) Isti tovariš: Okrajnemu šolskemu svetu je predlagati, naj določuje šolske kazni učiteljsvo posameznih šol.

4.) Tovariš Šerona: Višje šolske oblasti naj določijo na posamezne razrede le 40 otrok.

5.) Tovariš Marinič: Vse šolstvo naj se popolnoma podržavi.

6.) Tovariš Gorup: Uradni list za vse šole naj naroči okrajni šolski svet.

Prihodnje zborovanje se vrši v četrtek, dne 6. februarja.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje 6. februarja ob 10. uri predpoldne v okoliški šoli v Ptuj s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Iz spominov jugoslovenskega legionarja, pripoveduje tovariš Rozhand. 4. Predlogi. — Po dnevnem redu je volitev učiteljskega zastopnika v okrajni šolski svet. V smislu zakonske določbe volijo zastopnika vsi stalno namoščeni učitelji in učiteljice. — Vabim učiteljsvo, da se udeleži volitev polnoštevilno. — Pred zborovanjem je od 9. do 10. ure pevška vaja za moški zbor. Odbor pričakuje, da se zborovanja udeleži vse zavedno učiteljsvo. — Jos. Gorup, t. č. predsednik.

Kronika.

— Službeni naziv naše države. Sve-tozar Pribičevič, minister notranjih del, je izdal naredbo, da se ima v bodoče rabiti kot oficijalni naziv naše države edino kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vsi akti, v katerih bi se država imenovala drugače, se bodo smatrali za neveljavne.

— Po taboru »Svete vojske«. Odbor »Svete vojske« objavlja: Izredno vesel pojav je bil, da so bili na nedeljskem taboru »Svete vojske« zastopniki vsi sloh in vse stranke ter je vse prešinjala ena vzvišena misel, da je z združenimi močmi treba narod moralno dvigniti. Srbski častnik in kapucin, socialistični poverjenik in duhovnik, zastopniki Orla in Sokola, mestna dama in kmetiško dekle — ta pestra slika nam nudi veselo poročilo, da moralni čut v našem narodu ni zamrl. Odločne izjave zastopnikov raznih korporacij: Sokolov in Orlov, učiteljsva obeh strank, društva zdravnikov in profesorjev, dijaštva srednješolskega in visokošolskega, da se hočejo z vsemi silami boriti zoper strast pijančevanja, so bile dragocene. Zastopniki naših oblasti niso bili posebe vabljani; da so vzkjub temu iz lastnega nagiba prišli na shod in zagotavljali svojo pomoč v našem boju, je temu več vredno. In da je vsa pošteno misleča javnost naše stremiljenje spremljala s takimi simpatijami, to nam daje upanje, da se bo pričela nova doba v boju proti alkoholizmu. — Sveta vojska čuti potrebo, da izreče javno zahvalo gubernikom in udeležnikom ter vsem, ki so k uspehu tabora pripomogli; posebe se našim listom, ki so nam mnogo udeležnikov privabili. Saj je pa tudi potrebno pri tem delu sodelovanje vseh dobromislitelj! Zakaj povoden je tako silna, da če se zajezi na eni strani, hoče udariti čez jez na drugi. Zato moramo graditi vsi na vseh koncih obenem. Zato se s samim nedeljskim shodom ne smemo zadovoljiti, da ne bo vse skupaj le velik slamnat ogenj! In zato želi Sveta vojska zdaj stopiti v ožji stik z vsemi faktorji, ki so poklicani ali pa pripravljani, na tem polju narodne kulture sodelovati. O obliki sodelovanja se pogovorimo. »Svete vojski« je vse enako: ali se ji hočejo pridružiti vsi bojevniki brez razlike, ali pa si hoče vsaka stranka tvoriti svojo protialkoholno, oziroma etično organizacijo, da korakamo ločeno, a udarimo skupno. Vsi slovenski sobojvniki pa hočemo v isto plemenito svrhu stopiti v stik s Hrvat in Srbi. Že pretekli torek sta dva zastopnika naše »Svete vojske« imela dogovor s poklicanimi krogi v Zagrebu. O prvi priliki pa se bodo ti dogovori nadaljevali v Beogradu, da ves naš jugoslovanski narod dvignemo

moralno. — Opozorjena bodi vsa slovenska javnost, ki je pokazala zanimanje za naše ideale, tudi na naše strokovno glasilo »Zlato dobo«. List te vrste za naše razmere nima sicer tako malo naročnikov — 2700 — a vendar mnogo premalo, da bi mogle njegove ideje prodreti med širše plasti ljudstva. To pa je ravno nujno potrebno, ako hočemo, da naše osrečujoče ideje med narodom prodro. Zato so strokovnjaki vseh vrst in strank, zdravniki, vzgojitelji in drugi vladno vabljeni, da bi hoteli pri listu sodelovati, da naredimo iz njega dostojno revijo za gojitev etične kulture slovenskega naroda. Vsi drugi pa naj z obilnejšim naročanjem podpirajo to stremiljenje! Posebno naj bi ne bilo nobene šole in nobenega društva kakršne koli barve brez tega lista. Cena letno 5 K. Naslov: Upravništvo »Zlate Dobe«, Dobroderna pisarna v Ljubljani. — Poročilo o Taboru — kakor je neki list izrazil željo — izide kajpada tiskano. Prijatelji našega svetega boja pa naj skrbje, da se bo med narodom res razširilo. — Bodimo prepričani, da ko enkrat premagamo vnanje sovražnike domovine, nimamo nujnejšega pa tudi ne plemenitejšega dela, kakor dvigniti naš narod moralno, gojiti kulturo srca med ljubljenimi rojaki.

— Krvave demonstracije v Mariboru. Dne 27. t. m. so se vršile v Mariboru velike demonstracije Nemcev in nemščurjev. Nastopiti je moralo vojaštvo, ki je rabilo orožje. Zal, da se je teh demonstracij udeležila tudi šolska mladina. Ravnatelj realke Bittner je že ob 11. uri dal učencem prosto z izgovorom, da ne more vzdržati reda v šoli. Realčani so najhujše kričali v demonstracijskem izpovedju. Tudi vodje drugih mestnih šol so indirektno poslali mladino demonstrirati. Nadučitelj ljudske šole v Magdalenskem predmestju je celo naročil šolski mladini, naj se zbere ob 2. uri pri mostu, da gre reševati nemstvo mesta Maribora. Ali ni to brezmejna brezvestnost, da učitelji hujskajo celo šolsko mladino zoper Slovence in jo tako izpostavljajo smrtni nevarnosti? — Poverjenik za uk in bogočastje dr. Verstovšek je takoj, ko so mu sporočili o postopanju ravnateljstva nemških šol, ukazal, da se zapro nemška gimnazija, realka in učiteljske. Značilno je, da so ravnatelji teh šol, ko so bili klicani na glavarstvo, s smehljajočim obrazom priznali, da so dali učencem ob 11. uri prosto z naménom, da se udeležijo demonstracij.

— Vojna posojila. V nedeljo je bilo v hrvatski Veliki Gorici zborovanje, kjer je govoril dr. Pavetič, podpredsednik N. V., o vojnih posojilih, rekoč: »Za one vrste vsote, ki so bile ljudstvu s silo iztrgane, kakor so javni skladi, nadalje vsote, ki so jih podpisali na višji pritisk uradniki in vojaki, denar mladoletnih itd. bo morala država skrbeti za povračilo in kritje. Plačila pa ne morejo zahtevati bogataši, ki so podpisali vojno posojilo, da bi še nadalje mogli delati dobre kupčije ali pa celo iz namena, da bi vojno podaljšali.«

— Protest prot okupaciji. Iz Splita poročajo dalmatinski dop. urad: Jugoslovanska akademska mladina v zasedenem ozemlju je z ozirom na odločevanje glede naše usode na mirovni konferenci pričela z živahno agitacijo, da se dne 2. februarja t. l. v vseh naših mestih širom vse Jugoslavije vrše protestna zborovanja proti italijanskemu imperializmu in pohlepnosti Italijanov po Jadranu. Akademska mladina naproša vsa javna zastopstva, da se kar najkrepkeje odzovejo temu vabilu. Ta protestna zborovanja naj bodo odmev naše žive narodne zavesti, obenem zaprisega, da ne bomo zapustili ne prostovoljno in tudi ne v sili niti ene peči naše zemlje in niti ene duše po Italijanih podjarmljenih bratov. Naj bo sveta naša prisega, da se ne bomo nikdar odrekli svojim pravicam do samoodločbe naroda po Wilsonovih načelih. V tem smislu je izdala akademska mladina proglas na ves narod.

— Kulturna borba med muslimani. Iz Sarajeva poročajo: Med muslimani se je pojavila močna struja, ki zahteva, naj se muslimanski ženam dovolj hotiti razkrita obraza brez predpisanega pajčelana. Na čelu te struje je Sulejmanpašič, ki je v tem vprašanju izdal posebno brošuro. Proti njemu so se dvignili vsi konservativni sloji. Napoveduje se med muslimani ostra kulturna borba.

— Samouprava o Slovencih. Iz Belgrada nam pišejo: »Samouprava« objavlja to-le karakteristiko: Slovenec je blage in mirne nrave, krotak ko jagnje, marljiv kakor čebela, vztrajen v delu, pošten in iskren, odkritosrčen, nagnjen k idealiziranju in mysticismu. Slovenec je poln humorja, ljubi družbo, a jo izbira in je skozinskoz moralen. Pesem je Slovencu priljubljena spremljevalka v življenju. Slovenci so pobožen narod, toda fanatiki niso. Svoje duhovništvo Slovenci jako cenijo in spoštujejo, ker je bilo vsekdar na-

rodno in ker je z narodom delilo žalost in radost. Ljubezen do prirode je značilna lastnost Slovencev. Pesmi jo obožavajo in poveličujejo.

— Novi koledar je stopil z dnem 27. t. m. v vsej kraljevini SHS v veljavo. Pravoslavni del našega naroda je v pone-deljek še štel 14. januarja, v noči na torek pa je preskočil 14 dni, in v torek so pisali tudi Srbi 28. januarja. V bodoče torej med nami ne bo glede koledarja nobene razlike več.

— Rektor belgrajskega vseučilišča. Za novega rektorja belgrajskega vseučilišča je potrjen prof. dr. Bogdan Gavrilović.

— Italijani v Istri. V Premanturi v Istri so Italijani zaprli hrvatsko šolo in jo izpremenili v italijansko. Zapretili so z visokimi kaznimi onim staršem, ki ne bi hoteli svojih otrok pošiljati v novo poitalijano šolo.

— Nemško vseučilišče v Pragi. »Češke Slovo« piše: Po prevratu je prišlo okolo 500 jugoslovanskih visokošolcev v Prago na visoke šole. Ker niso mogli dobiti stanovanj, so jih nastanili v Klemenčinu in v nemških šolah. Pa tudi ta stanovanja ne zadostujejo več. Sedaj je bilo prebivalstvo pozvano, naj jugoslovanskim dijakom proti plačilu dá zasebna stanovanja na razpolago. Zaradi neprestanega prihajanja dijakov so se razmere jako poslabšale, ker so majhne dvorane češkega vseučilišča že prenapolnjene. Zato je jako umestno vprašanje preselitve. Zanimivo bi tudi bilo vedeti, koliko slušateljev je na nemškem vseučilišču in na nemški tehnik, ki imajo tako velike dvorane na razpolago. Istočasno je važno tudi vprašanje, ali so se nemški profesorji in slušatelji že zaobljubili čeho-slovaški republikli. To se ni zgodilo. Dobro vemo, da bi nemški profesorji in dijaki radi zapustili Prago. To bi nam bilo sedaj jako prijetno.

— Ameriška šolska reforma. Iz Novega Jorka poročajo: Modroslovna fakulteta kolumbijskega vseučilišča je sklenila opustiti zastarele sprejemne izpite. Uvedla bo psihološke izpite, na podlagi katerih se bo ugotavljala inteligenca dijakova in ne njegovo znanje.

Iz Jugoslavije.

— Ljubljanskemu učiteljsvu. Dne 17. februarja se začno za ljubljansko učiteljsvo tečaj za priučitev srbohrvatskega jezika, ki bodo trajali do konca šolskega leta. Obisk teh tečajev je za vse ljubljansko ljudskošolsko učiteljsvo obvezen. Poučevalo se bo v treh skupinah. K I. skupini pripadajo: II. in IV. deška, I. dekliška, salezijanska in barjanska šola. Poučuje dr. Fr. H e s i č. Lokal: Šolsko poslopje I. mestne dekliške šole pri Sv. Jakobu. Čas: ob tor-kih, četrkih in sobotah od 6. do 7. zvečer. V II. skupino spadajo III. in V. deška šola, III. dekliška in zasebna nemška dekliška šola. Poučuje prof. P. L o k o v š e k. Lokal: I. državna gimnazija. Čas: ponedeljek, sreda in petek od pol 6. do pol 7. zvečer. — K III. skupini spadajo I. deška, šišenska deška in dekliška šola, gluho-nemnica in zasebna nemška deška šola. Poučuje prof. I v. M a z o v e c. Lokal: šolsko poslopje državnega učiteljskega. Čas: ponedeljek, četrtek in sobota od 5. do 6. zvečer. — Za letos se uvede: Bukvar za srpske osnovne škole od Stevanovića in Mirka Divkovića čitanka za I. gimn. razred z akcentovanimi berili; po možnosti se bodo čitale tudi Junačke narodne pesmi hrvatsko-srpske, izdane Maticе Sloven-ske l. 1913. — Pouk bo brezplačen. — S posebnim ozirom na učiteljsvo priredi Ljudsko izobraževalno društvo »Akademija« začetkom februarja matematič-ni kurs. Predava prof. Fran Jeran: a) Osnovni pojmi matematike; b) Praktično zemljemerstvo. Čas: ponedeljek in četrtek od 6. do pol 8. zvečer. Lokal: realno poslopje. Vstopnina 10 kron. Vpisovanje do 1. februarja v Simon Gregorčičevi knjižnici od 11. do 1. ure.

— Šolske in osebnе vesti. Višji šolski svet SHS v Ljubljani je izpremenil začasno nemško štirirazrednico v Rogatcu v slovensko trirazrednico, nemško trirazrednico v Rogaske Slatinji in v slovensko štirirazrednico ter odstavil od službe nadučitelja Leitgeba, učitelja Avgusta Salamuna, učiteljico Marijo Vodopituzovo, učiteljico Marto Standeggerjevo in začasno učiteljico Ano Šteringovo. Premestil je začasno šolskega voditelja Karla Wretzla iz Rogatca k Sv. Florjanu pri Rogatcu, nadučitelja Josipa Čenčiča in učiteljico Josipino Čenčičevo od Sv. Roka ob Sotli in začasnega učitelja Antona Stefancioso od Sv. Duha (Stara gora) v Rogatec; dalje kot nadučitelja v Rogaske Slatino Ivana Glinška, kot učiteljico pa Ljudmilo Glinškovo, obo od Sv. Jurja pod Rogaske goro, in učiteljico Marto Sekirnikovo od Sv. Florjana. — Višji šolski

svet SHS v Ljubljani je nastavlil Ivana Pušenjaka za nadučitelja v Mozirju, Ivana Koropca za nadučitelja v Velenju, Luko Starca za stalnega učitelja in šolskega voditelja v Gornji Rečici, Vincencija Požarja za stalnega učitelja v Vojniku, Ivano Ru-novčevca za stalno učiteljico v Kapelah pri Brežicah, Ano Jurkovo za stalno učiteljico v Slivnici pri Mariboru in Jospino Abtikovo za stalno učiteljico pri Sv. Jurju ob Taboru. — Višji šolski svet v Ljubljani je premedlil službenim potom z de-kuške petrazrednice v Hrastniku stalno učiteljico Leticijo Kobalovo na petrazrednico k Sv. Petru pod Svetimi gorami, stalno učiteljico Ano Pfeiferjevo pa na petrazrednico v Pišecah. — Višji šolski svet SHS je odslovil iz javne šolske službe v državi SHS naslednje učitelje, učiteljice, strokovne učitelje itd.: Albino Plan-kensteinovo v Dješkah, Ludvika Skalka v Grebinju, Gottirieda Wimmerja v Sem Lipsu, Ano Urchovo v Tinjah, Berto Poss-nikovu v Tinjah, Henrika Kuryja v Trus-njah, Josipa Struggerja v Velikovcu, Janeza Mertutscha v Velikovcu, Frica Mat-titscha v Velikovcu, Alojzija Eberleta v Velikovcu, Lea Steinerja v Velikovcu, Lucijo Zychovo v Velikovcu, Eiso Fre-scherjevo v Velikovcu, Marto Oščurovo v Velikovcu, Drago Petritsch-Schmidtovo v Ve-likovcu, Stefanijo Hoderjevo v Velikovcu, Matildo Schwarzovo v Velikovcu, Ano Stuckovo v Zelezni Kapli in Lovra Wrö-hlicna v Slov. Smihelu. — Višji šolski svet SHS v Ljubljani je premestil službenim potom nadučitelja Teodorja Mahorčiča iz vojnika nazaj v St. Vid pri Planini.

— Dr. Mihael Opeka, višji soiski nad-zornik, je dobil dvamesečni dopust.

— Pouk na gremijalni trgovski šoli v Ljubljani se začne zopet v nedeljo, dne 2. februarja, ob 8. zjutraj, v poslopju I. m. deske ljudske šole v Komenskega ulici (na Ledini). Poučevalo se bo ob nedeljah in četrtkih.

— Umrl je v Ljubljani dne 26. t. m. tovariš Henrik W i s i a k, nadučitelj v p., po dolgi, mukepolni bolezni. Bodi mu blag spomin!

— Umrl je v Ljubljani magistratni oficijal Ivan T o m a ž i č. Pokojnik je bil rojen 1861. v Ljubljani, kjer je tudi dovršil ljubljansko učiteljske. Kot učitelj je služboval v Lhanu, Nevljah, Zalogu in Am-brusu. Povsod je bil priljubljen kot vrt učitelj, pevec in vnet lovec. Kot pevec je bil sotrudnik in pevovodja kamniške »Lre«. Zaradi takratnih neprijaznih učiteljskih razmer je zapustil učiteljski stan ter vstopil v službo pri mestnem magi-stratu ljubljanskem, kjer je služboval 20 let. — Kot uradnik je bil vreden in pri strankah zaradi svoje ustrežljivosti priljubljen, a tudi njegovi tovariši so ga kot družabnika imeli radi in ga spoštovali.

— Umrla je v Idriji gospa I r a n j a Mačkovškova, soproga vpkooje-nega šol. sluge Andreja Mačkovška, mati koleginja Franje Mačkovškove, učiteljice v Idriji, in inženirja Janka Mačkovška, ki biva sedaj v Parizu, pridelen kot večak naši mirovni delegaciji. Blaga slovenska žena, ki je bila splošno priljubljena in spoštovana, je svojo rodovino v zglednem soglasju s svojim soprogom vzgojila v odločno narodnem duhu. Vsak pritisk idrijske nemške in nemškutarске rudniške gospode je ostal na to čislano slovensko rodovino brez vsakega vpliva. — Bodi pokojnici trajen spomin! Rodovini naše sožalje!

— Ob severni meji položaj sloven-skega učiteljsva ni preveč prijeten. Nahajamo se v občini, ki nima enega zavednega Slovenca. Prebivalstvo je še popolnoma nezavedno; saj je bilo vzgojeno v čisto tujem duhu. Tako se ti zgodi, da tvojim treznim besedam o novi državi SHS ne verjame, pač na poslušava zvesto kričočega zagrizenega nemškutarškega širokousteža. Učiteljev položaj postaja tem težavnejši, ker je zaradi borne apro-vizacije (30 do 50 kg moke na teden) od teh ali njihovih pripadnikov glede prehrane odvisen. Kaj naj stori, ko sliši razne hujskajoče zbadljivke na novo državo ali celo psovko »Windische Package« i. dr.? Naj tvega težko dobljiv živež in nastopi kot tožnik in pričča obenem? Drugod, posebno v krajih z zavednim prebivalstvom tega niti ne verjamejo, tem manj, ker se zna tak zagrizenec na zunaj potuhniti in hliniti; a doma hujška, zabavlja zoper dr-žavo ter podpira celo vojaške obvezane pri odtegotvanju in skrivanju. Saj dobro ve, da gladni učitelj ne more in ne sm storiti ničesar.

— Premeščenje iz službenih ozirnov — občutljiva kazen. Z zvezanimi rokami sem opravljal svojo službo v L. celih 21 let. Za opis teh doživljajev mi manjka časa; bili so pa bridki dovolj; ves čas ljuta gonja. Omejiti se hočem na vojni čas. — Delali so po občeznanem avstrijskem si-

stemu. Udje kr. š. sv. so napadali učiteljsvo deloma na cesti, deloma celo v stanovanju z grdim izzivanjem. Eden teh me je denunciral zaradi srbofilstva — k sreči brezuspešno. Decembra 1916 je sklenil kraj. šol. svet prositi za zaključenje II. razreda, januarja 1917 pa je prošil za moj vpoklic k vojakom, majnika je sklenil prositi za moje premeščanje; to je storil pol leti osebno šol. oglada in ud okr. šol. sveta — ki je moral celo dobiti globo zaradi šolskih zamud — pri čemer ga je podpiral c. kr. glavar iz dovolj praktičnih vzrokov. — Okrajni šolski svet menda ni našel pravega pota, ker je stavil tozadevni predlog šele februarja 1918, kakor stoji to v dekretu. — Skoro pol leta prej pa je začela komedija med kraj. šol. svetom in lastnico šolskega poslopja zaradi odpovedi. Prva stvarna odpoved ogleda ni dovolj ustregla, torej je bilo treba druge dogovorjene, kakor mi jo je povedal načelnik: »Ce ostane sedanji vodja, velja odpoved; če pride drugi, ostane šola.« — Vse se je godilo za mojim hrbtom, komaj da sem dosegel dovoljenje dež. šol. sveta v izjavo. Deželni odbor pa ni hotel dovoliti selitvenih stroškov, zato je pritisnil glavar z odlikom: »Ker je zaradi nevdržljivih ondotnih razmer premeščanje imenovanega v njegovem lastnem interesu, se mu priporoča nemudoma predložiti prošnjo za premeščanje iz službenih ozirov na lastne stroške.« — Moj odgovor je bil v glavnem, da v mojem interesu ni moje premeščanje, pač pa redne šolske in stanovajske razmere. Ker se nisem vdal, je obveljala odpoved, šola je bila opuščena, in jaz sem dobil dekret. — Glede moje žene, učiteljice ženskih ročnih del, mi je še obljubil nadzornik, da bo zaradi opustitve šole ali nameščena ali dobi vsaj odslovnino. A oboje je izostalo. Torej se gospodri niso dovolj, da si je zaradi njihove brezbrilnosti nakopala bolezen ter postala invalidna — izgubiti mora še mesečno 76 K. Nihče se ni zavel za njen nadaljnji zaslužek; saj je bila samo z a č a s n o nameščena. Vsako dekle se lepše odslovi, kot se je odslovlilo učiteljico ženskih ročnih del, ki je opravljala svojo službo 18 let. — K tej trajni izgubi je še omeniti nepopisni trud s selitvijo v vojnem času ob izredno slabem vremenu in pomanjkanju vozovnic in navsezadnje še — oplenjen vagon!

— Iz slovenjegraškega okraja nam pišejo: Ni še dovolj lažnivega obrekovanja od strani gotovih ljudi; začeli so končno še napadati in blatiti po časnikih sivolosega nadučitelja, ki deluje ves čas svojega plodonosnega, mnogoletnega službovanja le za blagor naroda. To postopanje napram staremu kolegi pa ni častno za naš stan in prav značilno za dopisnika članka ki ga je pričel zadnji »Učit. Tovariš«. Sicer se nam res ne zdi vredno, odgovarjati na ta dopis, a resnici na ljubo in v pojasnitev naj zastujejo naslednji podatki. — Dolgo vrsto let že skriva rodovina učiteljice — ki se je tiče omenjeni dopis in katere oče je tudi učitelj na isti šoli v Šaleški dolini — v svoji notranosti želo in ost sovraštva, ki ga o raznih prilikah zasaja v dobro ime svojega predpostavljenega sotrudnika, ruje proti njemu, da zaneti tu ali tam ogenj pogubonosnega boja in prepira, ga lažnivo obrekuje in uporablja sploh vsa še tako grda sredstva napram njemu, in to le iz gole zavisti. Rada bi bila že zdavnaj vzdignila svojega nekoliko višje sedečega kolega z njegovega sedeža ter spravila s pomočjo sorodnikov in prijateljev svojih, ki mu pa morejo bore malo pomagati, sebe na dotično mesto. S tem svojim sicer lahkim, nečednim ravnanjem obtežuje ta oseba delovanje in poslovanje ne le predmetu svojega ščuvanja, t. j. nadučitelju, ampak tudi samemu sebi. — To obrekovanje se je seveda pomnožilo, ko je za vojne nadomestovala hiči te rodovine odsotnega učitelja na tej šoli. Ta je s svojim oblastnim in ošabnim vedenjem napram nadučitelju — svojemu nekdanjemu učitelju — in nekaterim kolegom dotičnega okraja kršila čut vsake kolegialnosti. V vseh starejših sotrudnikih vidi ona le siromake in starokopitneže. Zdi se ji, da je zajela vso učenost in znanost z veliko žlico, da edino ona s svojim znanjem razsvetljuje temoto mračnjaštva na šolskem obzorju. — V dotičnem dopisu piše dopisnik, da je ubožica zbolela zaradi velike žalosti, ker je bila ovadana, da je občevala z oficirji. Da je zbolela, ji pač prav radi verjamemo! Marsikaj bi lahko povedali, toda z ozirom na učiteljsvo samo rajši molčimo! Vprašamo jo pa, kdaj je prikričal nadučitelj v njen razred, ker je baje izpustila otroke pol ure prezgodaj iz šole? To je grda laž in javno obrekovanje! — tudi o imenovanju rdeče vezani knjigi rajši molčimo. — Dolžnost vsakega šol. voditelja je, da opozori učne osebe svoje šole vedno na točno izvrševanje dolžnosti, ako opazi, da se godi nerednosti. Tako je

tudi v našem slučaju. In nobenemu učitelju ne moremo steti v zaslugo, ako je takrat, ko smo stali na pragu Jugoslavije, prosjali pri našem najhujšem nasprotniku, srbskemu učitelju, pomoči, da bi on posrečeval zanj pri raznih nemških gospodih in družin, da bi dosegli zaželjeno naučiteljsko mesto. Ali povzgačuje to nas ugled? Ali ne vpiva vse to celo demoralizirajoče na občinstvo? — Da pa sad, ki ga najraje obirajo ose in sršeni, ni najsibalski, nam dokazujejo razne ustne in pisne zavave, ki jim prejema se vedno ob raznih prihodnjih svetovalcih od svojih hvaleznih učencev, od katerih mnogi zavzamejo očudna mesta v naši Jugoslaviji. Navajam tu odlomek pisma, ki mi ga je pisal sedanjni poverjenik za uk in bogocastije: »Kot vas nekdanji učenec si stojim v veliki dolžnosti, da se ob tej priliki spominjam tudi jaz vsega plodonosnega delovanja in se vam zavajujem najskreneje za nauke, ki sem jim prejel od vas v prvi mladosti. S ponosom lahko ravno vi gledate na svojo preteklost in uspešno delo v šoli. Nesteto učenec vam je dosegel lepo mesto v človeški družini in v javnem življenju. To je deloma uspen vašega truda, z zaqovojnostjo lahko trdite z mirno vestjo, da ste storili lepo svojo dolžnost. Zeme, ki ste ga sejali, je padlo na rodovitna tla. In ta zavest vas lahko v prvi vrsti boari; to je tudi skoro edno plačno, ki ga imajo somiki pri svojem težavnem poklicu v sedanjih časih. Hvaleznosti napram svojim učiteljem pozna le realkokad mladina. Prepričani bodite, da se cutim sam srecnega, ce zasim tudi od drugih vsilili učenecv le hvato in hvalezen spomin na vas, kakor ga gojim tudi sam vedno in ga tudi ohranim... Zelim vam, veje-spustovani g. nadučitelj, da se nadaljujete svoje delo v zdravju, miru, veseiju in zadovoljnosti in se radujete v svoji preblagi rodovini na stara leta!« — (Zadnji dopis iz slovenjegraškega okraja smo prejeli od take strani, da nismo imeli povoda dvomiti o resnicnosti navedenih dejstev. V odgovor smo dobili dva dopisa, ki se bistveno enako glasita. Iz obeh objavljamo le toliko, kolikor služi razbistrenju razmer in popravlja krivico, ki jo je prvi dopis proti naši volji storil prizadetemu tovarisu. S tem je te pravde konec v našem listu! Ob tej priliki prosimo svoje dopisnike, naj nas z osebnoštinami ne zavajajo v neprijeten položaj. Naj bodo zgolj stvarni, a oseb naj se dotikajo le toliko, kolikor je to potrebno, da ostaneta resnica in pravica neoskrupljeni, in kolikor niso osebe krive zaviranja šolskega delovanja in ne otežujejo položaja našega stanu! V takih primerih ni mogoče oseb ločiti od stvari; zato pa gre naše prizadevanje za tem, da šolske oblasti odstranijo osebe, ki zaradi njih trpi ves šolski ustroj, da, ki so bile celo postavljene na svoja mesta v ta namen, da škodujejo celoti! — Mistifikacija je lahka stvar, a ni častna. Osebnoštinami naj se poravnava predvsem doma in zborovanih domačega učiteljskega društva. Tudi učiteljski svet smo ustanovili v ta namen, da se pravde strogo osebnega značaja doženejo najprej v zaupnem domačem krogu. Naš list pa nima te naloge, da bi v njem razgrinjali umazano perilo ali pa komurkoli delali krivico in silo! — Op. uredn.)

— **Dolžnosti in pravice.** Vse učiteljsvo resno opozarjamo, naj v polni meri izvršuje svoje stanovske dolžnosti! Sedaj so te dolžnosti dvojne značaje: delo nam narekuje ljubezen do svobodne, mlade nove domovine in zavest, da smo dobojevali ugodno rešitev materialnega vprašanja. Ker smo in še bomo dosegli svoje pravice, moramo z delom in z izpolnjevanjem dolžnosti dokazati, da smo vredni pravic! Delo v šoli je naša prva s k r b. Veselice, lov, obiski in drugačne zabave ne smejo biti vzrok, da bi zane-marjali šole in ne dobili stanovanj! (Koga se ta namigavanja tičejo, pač sami dobro vedo!) Kakor smo bili in ostanemo načelniki in neizprosnosti v svojih zahtevah, tako obenem hočemo, da stoji vsak član in vsaka članica našega stanu in naše organizacije v brezpopojni zvestobi do šole in naroda na svojem mestu! Ako stori ogromna večina v vsakem primeru svojo dolžnost in se zaveda velike svoje naloge, mora ta zglede stanovske zavednosti potegniti za seboj tudi one, ki lenarijo in veseljačijo na škodo ugledu našega stanu! Upamo, da ta splošni opomin zbudi vest prizadetih, ki se naj takoj poprimejo dela v šoli! Zanikrnosti ne bomo pardonirali in zanikrnežev ne bomo branili! Kakor si postiljajo, tako pa naj leže! —

— **Vseučiliški profesor dr. Heinz.** znani botanik, je dne 22. t. m. v Zagrebu umrl.

— **Društvo Samopomoč štajerskega učiteljsva.** Odbor poroča: Izza zadnje naše objave v mesecu decembru pret. l. moramo naznaniti dva nova smrtna sluča-

ja. Dne 8. decembra je umrla gospa Ana Leyfertova in dne 9. decembra Ivan Schaidter. To sta 169. in 170. smrtni slučaj. Znesek po 4 K naj vsakdo gotovo plača tekem meseca februarja t. l.

— **Vprašanje.** Tovariš z bivšega Štajerskega nam piše: »Kdo bo poravnal avstrijski dolg učiteljsvo za poletno popisovanje obsejanih površin? Dobiti bi imel okoli 800 K, a se nisem videl vinarja. Ako kdo misli, da smo učitelji morda z denarjem preobloženi, naj si ogleda moje novoletno darilo: kracuni za tri v mestu Solajocce se otroke 5/9 K; postna nakaznica za januar 1919 iz davkarne 497 K.«

— **Iskreno prošnjo** sporoca vodstvo »Narodne soie« v St. Rupertu pri velikovcu. Glasja se: »Z večjo skrbjo kakoli druga leta zre vdano podpisano šolsko vodstvo tako zgodaj približajoč se zimni nasproti. Za zaunji dve leti otrokom naše soie zavoljo sune druginje in pomanjkanja blaga skoraj nobene oblike več nismo mogli dati. Zdaj pa, dasi je že premirje nastopilo, blaga se ni dobiti ali pa le za simo visoko ceno. Zato so se razmere tako poslabšale, da mnogim našim šolskim otrok, ki so vedoma otroci ubogih staršev, sploh nobene porabne oblike nima, tako da otroci ne bodo mogli v šolo zahajati, ako jim ne oskrbimo popome oblike in opuvala in jim ne uajemo v zimskim mesecim opojne gorke juje. Zavoljo tega nameravamo tudi letos napraviti vozienico na konit ubogih otrok naše soie in se obracam pom zaupanja zopet na preblagih src naših dobrotnikov, do p. n. Slovencev in Slovenk z iskreno prošnjo, da naj nam prunitjo na pomoč z darovi v blagu, na pr. z vojno, posebno pa z denarju. Jako bi nam bilo v sedanjih razmerah tudi ustrezno, ako bi se nanpodarilo obnosene otroške oblike za dečke in deklice, tudi oblike od odraslih bi radi sprejeli, ker bi jo potem lahko naše šolske sestre prikrojile za otroke. Za vso dobrotljivost se vsem preblagim dobrotnikom že vnapre najpresrcnejše zahvaljujemo. — Končno še naznanjamo vsem našim dobrotnikom in prijateljem slovenskega šolstva, da bomo po preteku petih let zopet napravili veliko božično slavnost, in sicer po Novem letu, najbrže v sredo pred pustno nedeljo.«

Srednješolske vesti.

Osebnostne vesti. Profesor dr. Ivan Arnejc se dodeli komisiji za likvidacijo državnih knjižnic in knjižnice bivšega naučnega ministrstva na Dunaju. — Profesor dr. Alfred pl. Valenta-Marchthurn se odpusti iz službe. — Profesorja dr. Henrik Swoboda in Karel Werner v Ljubljani ostaneta v službi države SHS do konca šolskega leta 1918/1919. — Za zopetni sprejem v službo je prošil realni profesor dr. Ernst Gainsperger. Prošnja je bila odklonjena. — Učiteljski zbor gimnazije v Kočevju ostane na lastno prošnjo v službi deželne vlade do konca tega tečaja.

Na državni gimnaziji SHS v Celju se oddaja ravnateljska služba z zakonito določenimi prejemki. Prosilci naj predložijo redno opremljene prošnje predpisanim potom višjemu šolskemu svetu v Ljubljani do 15. svečna t. l. Zakasnele prošnje se ne bodo upoštevale.

Od ministrstva prosve te v Belgradu. Profesor dr. Valentin Kušar iz Ljubljane je pozvan v službovanje na ministrstvo prosve te v Belgrad.

Za rezervni sklad Zaveze.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Šklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

VII. izkaz.

Po 25 K: Skulj Andrej — Tržišče. Po 10 K: Mitij Matija — Dob. Po 5 K: Jurko Vitko, Miroslava Jurkova — Dol; Leticija Kobaletova, Rainer Jakob — Hrastnik. Danasnji izkaz 55 K. Prej izkazanih 800 K. Skupaj 855 K.

Ivan Petrič, Ljubljana-Sp. Siska.

V VI. izkazu mora stati: Anton Grmek — Krašnja (ne Kranj).

LISTNICA UREDNISTVA.

Ivan Šemrl v Lescah: V notici »Plemenito dejanje« v zadnji naši številki se mora ime seveda pravilno glasiliti Šemrl (ne Smeral). Napako je zakrivil tiskarski skrat. Ustanova je bila tako netočno opisana, da nismo mogli pogoditi pravega smisla. Prosimo jasnege poročila! Ne vemo, zakaj bi nas bilo strah? Bali se nismo vse drugačnih pošasti, pa bi se uboge ustanove?

Učiteljsvu v Metliki: Dela za nabavne prispevke se lotimo, ko spravimo pod

streho nakazila novih plač. Potrpite!

Razpisane službe: zadevo spravilo niasi zastopniki v razgovor na prihodnji seji Visjega šolskega sveta. Vasi skipeji so pravilni. Na divsem Kranjskem ne razpisujejo služb z ozirom na zasebenje logarskega in postojnskega šolskega okraja. Naj pa je z drugim okraj okupiranega ozemlja? Razpisujejo pa službe iz vse ostale neokupirane Slovenije v stalno namencenje, in sicer s tako kratkimi termimi, da se učiteljsvo na okupiranem ozemlju ne bo nikoli moglo zanje potezati, ker bodo službe že davno oddane, preden pride naša rešitev. Razlog je in do tak: Učiteljsvo iz logarskega in postojnskega okraja ne more sedaj nikakor kompetentno, imeti in drugo učiteljsvo lahko prosit za vsako razpisano službo. Na razpisu služb v Kranjski Slovejni — Dog se nas usmi, da se se zaaj niso odpravili učitelnih prvov! — Do sicer učiteljsvo iz postojnskega in logarskega okraja učiteljsvo pozneje, a učiteljsvo iz vse Slovenije do lahko konkurirajo z njim. To je prikrasanje pravice: pravino bi torej bilo, da z vseni razpisi tonko časa počakajo, dokler se ne bo mogoce udeleziti kompetence vsemu učiteljsvu.

Spisovane uer Lehrerschaft Steiermarks: Dialogovite si prevod preskrbeti koje med svojimi znanici. Mi se ne moremo s takim delom ukvarjati. Ne verjamemo, da nimate v društvenem vodstvu nikogar, ki bi ne bil več slovenščini.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.

Last in založba »Zaveza jugoslovanskega učiteljsva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

St. 35.

Razpis

učiteljskih služb v šolskem okraju Konjice.

- 1.) Cadram, šestrazredna ljudska šola, III. kraj. razred, dve učiteljski mesti, stalno, oziroma začasno.
- 2.) Sv. Jernej, trirazredna ljudska šola, III. kraj. razred, dve učiteljski mesti (učiteljici), stalno, oziroma začasno.
- 3.) Konjice, petrazredna deska šola, II. kraj. razred, eno učiteljsko mesto, stalno, oziroma začasno.
- 4.) Konjice, petrazredna dekliška šola, II. kraj. razred, eno mesto za učiteljico, stalno, oziroma začasno.
- 5.) Loče, šestrazredna ljudska šola, II. kraj. razred, eno učiteljsko mesto in dve mesti za učiteljice.
- 6.) Prihova, trirazredna ljudska šola, III. kraj. razred, mesto učitelja, oziroma učiteljica.
- 7.) Resnik, enorazredna ljudska šola, II. kraj. razred, mesto učitelja in šolskega vodje.
- 8.) Stranice, dvorazredna ljudska šola, III. kraj. razred, mesto učiteljice.
- 9.) Spitalič, trirazredna ljudska šola, II. kraj. razred, eno mesto učitelja, oziroma učiteljice.
- 10.) Sv. Kunigunda na Pohorju, dvorazredna ljudska šola, II. kraj. razred, nadučiteljsko mesto in mesto ene učiteljice.
- 11.) Skomre, enorazredna ljudska šola, II. kraj. razred, mesto učitelja in šolskega vodje.

Pravilno opremljene prošnje je vložiti predpisanim službenim potom do

1. marca 1919

pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet Konjice,

dne 20. januarja 1919.

Predsednik: Trstenjak s. r.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Kranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. dec. 1918 **K 166.101-54.**

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Šolske tablice

iz škrlj in z lesenim obodom ter kamenčke ima v zalogi

Milan Kravanja,
Begunje pri Rakeku.